

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca Jasenke Žabčić, predsjednice vijeća, Ivana Mikšića, člana vijeća i suca izvjestitelja, Dragana Katića, člana vijeća, Darka Milkovića, člana vijeća, i Marine Paulić, članice vijeća, u pravnoj stvari tužitelja ... agencije, iz Z., zastupanog po V. Z., dipl. pravnici, protiv tuženika G.-i. d.d. iz Z., zastupanog po D. K., odvjetniku iz Z., radi isplate, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Županijskog suda u Zagrebu broj 24 Gž-235/05-2 od 14. ožujka 2006. kojom je potvrđena presuda Općinskog suda u Zagrebu broj P-4501/96-33 od 6. prosinca 2001., u sjednici održanoj 29. siječnja 2014.,

p r e s u d i o j e:

Odbija se revizija kao neosnovana.

Obrazloženje

Presudom suda drugog stupnja odbijene su kao neosnovane žalbe stranaka te je potvrđena prvostupanjska presuda kojom je suđeno:

"I. Tuženi G.-i. d.d., Z., dužan je platiti tužitelju Zavod ..., Z., iznos od 1,577.516,45 kn (milijun petstosedaidesetsedamtisućapetstošesnaest kuna i četrdesetpet lipa), sa zakonskim zateznim kamatama po čl. 1. Uredbe o visini stope zatezne kamate tekućom od 20. veljače 1996. do isplate, iznos od 46.607,00 kuna s kamatama po čl. 1. Uredbe o visini stope zatezne kamate na taj iznos i to od:

- 12. ožujka 1996. godine na iznos od 5.582,50 kuna do isplate,
- 11. travnja 1996. godine na iznos od 5.797,00 kuna do isplate,
- 11. svibnja 1996. godine na iznos od 5.775,00 kuna do isplate,
- 07. lipnja 1996. godine na iznos od 5.967,50 kuna do isplate,
- 04. lipnja 1996. godine na iznos od 5.775,00 kuna do isplate,
- 09. kolovoza 1996. godine na iznos od 5.967,50 kuna do isplate,
- 12. rujna 1996. godine na iznos od 5.967,50 kuna do isplate,
- 05. listopada 1996. godine na iznos od 5.775,00 kuna do isplate,

sve to u roku od 15 dana.

II. Odbija se tužitelj za iznos od 460.443,02 kuna i tražene kamate na taj iznos na ime penala, te za iznos od 34.068,00 kuna s kamatama na taj iznos."

Protiv te drugostupanjske presude tužitelj je podnio reviziju pobijajući presudu zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 11. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05 – dalje: ZPP) i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da ovaj sud prihvati reviziju i nižestupanjske presude preinači.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija je neosnovana.

Pobijana presuda ispitana je samo u dijelu u kojem se pobija revizijom i u granicama razloga određeno navedenih u reviziji (bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 11. ZPP i pogrešne primjene materijalnog prava), sukladno odredbi čl. 392a. st. 1. ZPP, te je utvrđeno da ti revizijski razlozi ne postoje.

Ovaj spor proizlazi iz Ugovora o građenju sklopljenog 30. prosinca 1994. između prednika tužitelja Zavoda ... kao naručitelja i tuženika kao izvođača, kojim ugovorom se tuženik obvezao u roku od 150 kalendarskih dana izvršiti određene građevinske radove na postojećem objektu tužitelja u Z.

U ovom revizijskom stadiju postupka sporno je pitanje tužiteljevog prava na ugovornu kaznu koja je ugovorena u visini 1 promila ukupne vrijednosti radova za svaki dan zakašnjenja, s tim da kazna ne može prijeći 5% ugovorene cijene.

Odlučujući o zahtjevu za plaćanje ugovorne kazne u iznosu od 460.433,00 kn sudovi su taj zahtjev ocijenili neosnovanim navodeći da tužitelj nema pravo tražiti ugovornu kaznu s obzirom na činjenicu da je predmetni ugovor o građenju raskinut izjavom tužitelja o raskidu od 3. 6. 1996. jer tuženik nije izvršio ugovorene radove niti unutar naknadnog održanog roka za ispunjenje te obveze.

Prema odredbi čl. 270. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 53/91, 73/91, 111/93, 3/94 – dalje: ZOO), koji se primjenjuje na ovaj obvezni odnos na temelju odredbe čl. 1163. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 35/05), vjerovnik i dužnik mogu ugovoriti da će dužnik platiti vjerovniku određenu novčanu svotu ili pribaviti neku drugu materijalnu korist ako ne ispuni svoju obvezu ili ako zakasni s njezinim ispunjenjem (ugovorna kazna).

Dakle, ugovorna kazna može se ugovoriti za slučaj neispunjenja ugovorne obveze ili za slučaj dužnikovog zakašnjenja s njezinim ispunjenjem.

Prema odredbi čl. 273. st. 1. ZOO kada je kazna ugovorena za slučaj neispunjenja obveze, vjerovnik može zahtijevati ili ispunjenje obveze ili ugovornu kaznu, a prema odredbi st. 4. toga članka kad je kazna ugovorena za slučaj da dužnik zakasni s ispunjenjem, vjerovnik ima pravo zahtijevati i ispunjenje obveze i ugovornu kaznu.

Iz sadržaja navedenih odredaba proizlazi da u situaciji kad je kazna ugovorena za slučaj neispunjenja ugovorne obveze vjerovnik ima alternativno ovlaštenje zahtijevati od dužnika ili ispunjenje ugovorne obveze ili plaćanje ugovorne kazne, a u situaciji kad je ugovorna kazna ugovorena za slučaj dužnikova zakašnjenja s ispunjenjem glavne ugovorne obveze, vjerovnik nema pravo izbora već ima pravo na kumulativni zahtjev kojim će zahtijevati i ispunjenje ugovorne obveze i ugovornu kaznu.

U slučaju raskida ugovora vjerovnik ne može tražiti ispunjenje glavne obveze pa ne može niti zahtijevati ugovornu kaznu koja je tim ugovorom ugovorena za slučaj zakašnjenja s ispunjenjem, a o takvom slučaju je riječ u ovom sporu.

U odnosu na istaknutu bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 11. ZPP u reviziji se navodi da je zahtjev za isplatu ugovorne kazne odbijen s obrazloženjem drugostupanjskog suda da to pravo tužitelju ne pripada na temelju odredbe čl. 1107. ZOO jer da stranke nisu izričito ugovorile primjenu uzanci, a da to ne proizlazi iz sadržaja ugovora kojim je u čl. 158. ugovorena primjena i drugih popisa kojima je regulirana ovlast graditeljstva.

Za odluku o zahtjevu za plaćanje ugovorne kazne nije od značaja pitanje primjene odredaba Posebnih uzanci o građenju (Službeni list SFRJ 18/77) i drugih poslovnih običaja, odnosno propisa o građenju jer tužitelj nema pravo na ugovornu kaznu niti uz primjenu poslovnih običaja, odnosno drugih propisa, pa u vezi tog neodlučnog pitanja navedena bitna povreda nije, niti je mogla biti počinjena.

U odnosu na revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava u reviziji se ističe da je o tijeku zateznih kamata na dosuđenu naknadu štete presuđeno protivno odredbi čl. 132. st. 5. ZOO i čl. 277. st. 1. istog Zakona "kao kogentnog propisa po dosadašnjoj sudskoj praksi".

Ti navodi su neosnovani, a i nerazumljivi jer su tužitelju priznate zatezne kamate na dosuđenu glavnica počevši od 20. veljače 1996. kao što je i zahtijevano, pa budući da prema odredbi čl. 2. st. 1. ZPP u parničnom postupku sud odlučuje u granicama zahtjeva koji su stavljeni u postupku, sud nije bio ovlašten dosuditi kamate od ranijeg dana od kojeg bi tužitelj imao pravo na kamate.

Slijedom navedenog na temelju odredbe čl. 393. ZPP revizija je odbijena kao neosnovana.

U Zagrebu, 29. siječnja 2014.

Predsjednica vijeća:
Jasenska Žabčić, v.r.